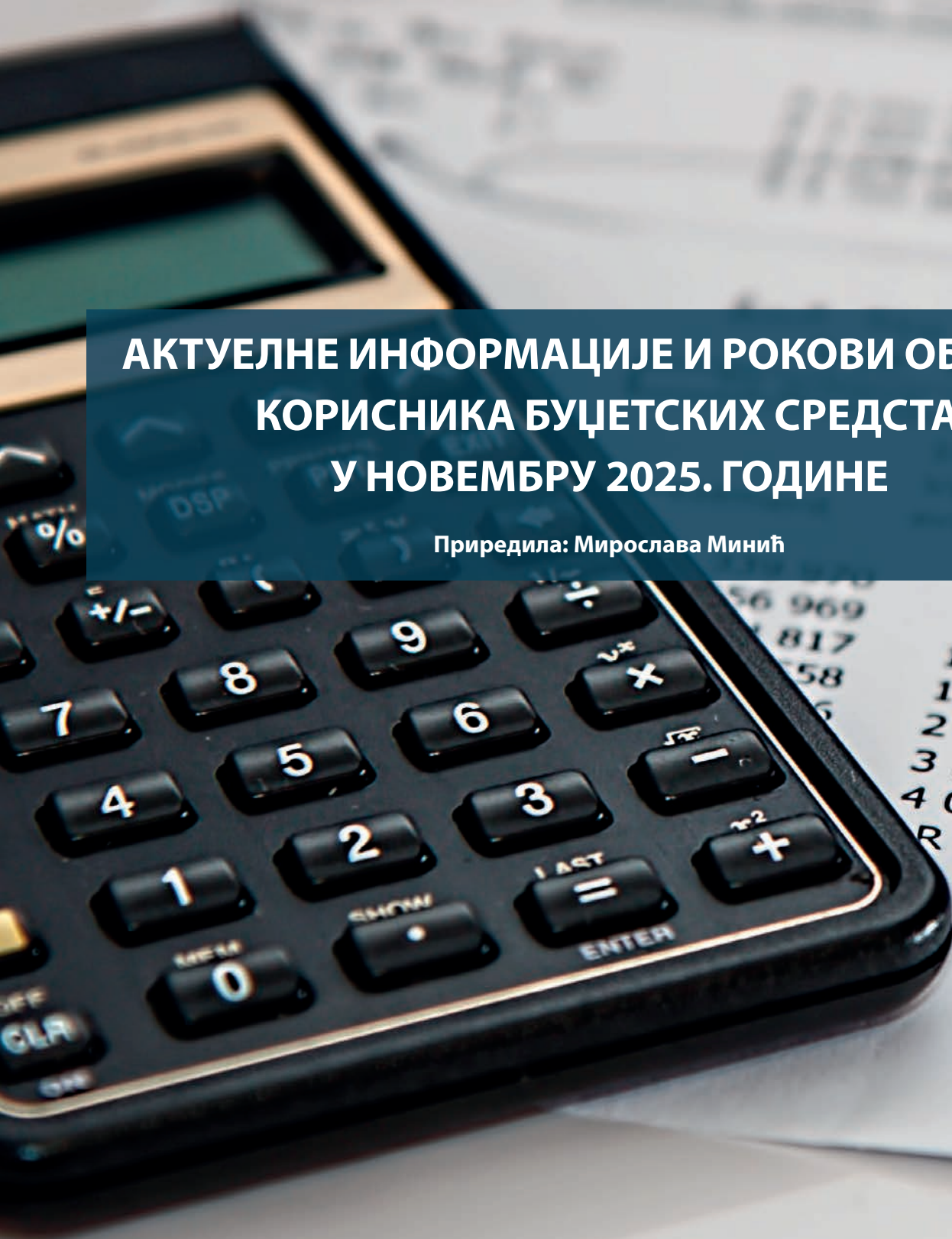

ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИЈУ И ПРАВО

АКТУЕЛНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И РОКОВИ ОБАВЕЗА КОРИСНИКА БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА У НОВЕМБРУ 2025. ГОДИНЕ

Приредила: Мирослава Минић

56 969	373 967
817	804 029
58	1 296 731
6	1 859 317
	2 499 808
	3 227 076
	4 050 935
	R 28 331

АКТУЕЛНОСТИ

1. Правилник о начину припреме, састављања и подношења финансијских извештаја корисника буџетских средстава и корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 78/2025) који доноси Министар финансија на основу члана 75. ст. 2. и 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21 – др. закон, 138/22, 92/23 и 94/24).

Наведеним правилником прописују се начин припреме, састављања и подношења финансијских извештаја буџета Републике Србије, буџета аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе и њихових директних и индиректних корисника, Републичког фонда за здравствено осигурање, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Фонда за социјално осигурање војних осигураника, Националне службе за запошљавање и корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање (у даљем тексту: ентитети), као и садржај образаца на којима се састављају и достављају финансијски извештаји.

Финансијски извештаји, у смислу овог правилника јесу:

- 1) периодични финансијски извештај;
- 2) годишњи финансијски извештај.

Годишњи финансијски извештај обухвата:

- Извештај о новчаним токовима – Образац НТ,
- Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ,
- Рачуноводствене политике,
- Напомене са објашњењима,
- Образложења уз годишњи извештај о извршењу буџета.

Напомене са објашњењима садрже следеће:

1. опште информације о подносиоцу извештаја;
2. рачуноводствену основу која је коришћена за састављање Извештаја о новчаним токовима и основу која је коришћена за састављање Извештаја о извршењу буџета;
3. информације о стању готовине и готовинских еквивалената на почетку и крају извештајног периода;
4. датум одобравања финансијских извештаја за објављивање;

5. информације о готовини која се налази на рачунима подносилаца извештаја, али није расположива за коришћење или подлеже ограничењима за коришћење, као и информације о неискоришћеним позајмицама;
6. Биланс стања – Образац БС;
7. Биланс прихода и расхода – Образац ПР;
8. усклађивање прихода и примања и расхода и издатака из Извештаја о извршењу буџета – Образац ИБ и прилива и одлива из Извештаја о новчаним токовима – Образац НТ;
9. додатне информације које нису приказане у финансијским извештајима, али су неопходне за фер презентацију прилива и одлива готовине и салда готовине.

Образложења уз годишњи извештај о извршењу буџета обухватају:

1. образложење одступања између одобрених средстава и извршења;
2. извештај о коришћењу средстава из текуће и сталне буџетске резерве;
3. извештај о гаранцијама датим у току фискалне године;
4. извештај о примљеним донацијама и задужењу на домаћем и страном тржишту новца и капитала и извршеним отплатама дугова;
5. извештај о реализацији укупних средстава буџета по корисницима, програмима, пројектима, функцијама, економским класификацијама и изворима, који се односи на ниво буџета Републике Србије, односно локалне власти.

Обрасци који се користе за састављање годишњег финансијског извештаја, напомена са објашњењима су:

1. Извештај о новчаним токовима – Образац НТ;
2. Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ;
3. Биланс стања – Образац БС;
4. Биланс прихода и расхода – Образац ПР.

Периодични финансијски извештаји

Периодични финансијски извештаји су тромесечни (квартални) финансијски извештаји који се сачињавају на Обрасцу ИБ – Извештај о извршењу буџета.

Контролисани буџетски корисници састављају периодичне финансијске извештаје о извршењу буџета и достављају надлежном матичном буџетском кориснику у року од десет дана од дана истека тромесечја, за потребе планирања и контроле извршења буџета.

Финансијске извештаје корисници буџетских средстава усклађују са подацима садржаним у главној књизи трезора и подацима из својих евиденција, врше консолидацију података и достављају органу управе надлежном за послове финансија, у року од 20 дана од дана истека тромесечја.

Контролисани буџетских средстава, који су корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање (у даљем тексту: РФЗО) састављају периодичне финансијске извештаје о извршењу својих финансијских планова и достављају их РФЗО, у року од десет дана од дана истека тромесечја, за потребе планирања и контроле извршења финансијског плана овог фонда.

Организације за обавезно социјално осигурање (у даљем тексту: ООСО) састављају периодичне финансијске извештаје о извршењу финансијских планова, а РФЗО врши консолидацију извештаја и саставља периодични консолидовани извештај, које достављају Министарству финансија – Управи за трезор у року од 20 дана од дана истека тромесечја.

Контролисани буџетски корисник који је под контролом другог буџетског корисника (матичног ентитета), односно индиректни корисник буџетских средстава и корисник средстава Републичког фонда за здравствено осигурање у смислу закона којим се уређује буџетски систем.

Матични корисник буџетских средстава, је ентитет који има контролу над једним или више других ентитета, односно директни корисник буџетских средстава, као и Републички фонд за здравствено осигурање, у смислу закона којим се уређује буџетски систем.

Годишњи финансијски извештаји

Ентитети који своје финансијско пословање не обављају преко својих подрачуна, састављају годишње финансијске извештаје који обухватају:

1. Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ,
2. Биланс стања – Образац БС,
3. Образложења уз годишњи извештај о извршењу буџета.

Ентитети који своје финансијско пословање обављају преко својих подрачуна, као и контролисани ентитети који су корисници средстава РФЗО састављају годишње финансијске извештаје који обухватају:

1. Извештај о новчаним токовима – Образац НТ,
2. Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ,
3. Биланс стања – Образац БС, као део напомена,
4. Биланс прихода и расхода – Образац ПР, као део напомена,
5. Напомене са објашњењима,
6. Образложења уз годишњи извештај о извршењу буџета.

Извештаји из става 1. овог члана се достављају на обрасцима из члана 3. став 4. овог правилника.

Завршни рачун буџета Републике Србије, буџета аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе и ООСО садржи годишњи финансијски извештај о извршењу буџета, односно о извршењу плана, који обухвата:

1. Извештај о новчаним токовима – Образац НТ,
2. Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ,
3. Биланс стања – Образац БС, као део напомена,
4. Биланс прихода и расхода – Образац ПР, као део напомена,
5. Рачуноводствене политике,
6. Напомене са објашњењима,
7. Образложења уз годишњи извештај о извршењу буџета и
8. Извештај екстерне ревизије.

Завршни рачун буџета Републике Србије, осим извештаја из става 1. овог члана, треба да садржи извештај о учинку програма, укључујући и учинак на унапређењу родне равноправности и извештај о извршењу пројеката и програмских активности који се односе на заштиту и унапређење животне средине.

Завршни рачун буџета аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, осим извештаја из става 1. овог члана, треба да садржи и извештај о учинку програма, укључујући и учинак на унапређењу родне равноправности.

Завршни рачун РФЗО, осим извештаја из става 1. овог члана, треба да садржи и годишњи консолидовани финансијски извештај РФЗО, (Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ).

Матични ентитети који у својој надлежности имају контролисане ентитете и РФЗО састављају консолидоване периодичне и консолидоване годишње финансијске извештаје на обрасцу из члана 3. став 4. тачка 2) овог правилника (Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ).

Консолидовани годишњи финансијски извештај буџета Републике Србије, буџета аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе саставља се на обрасцу из члана 3. став 4. тачка 2) овог правилника (Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ).

1.1. ПРИПРЕМА, САСТАВЉАЊЕ И ПОДНОШЕЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

Припрема финансијских извештаја

Финансијски извештаји припремају се на принципима готовинске основе у складу са одредбама Закона о буџетском систему (у даљем тексту: Закон) и Уредбе о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 125/03, 12/06 и 27/20 – у даљем тексту: Уредба).

Ентитети који су корисници буџетских средстава, односно средстава ООСО, који на основу члана 5. став 6. Уредбе рачуноводствене евиденције за потребе интерног извештавања воде према обрачунској основи, израђују финансијске извештаје на готовинској основи.

У поступку припреме финансијских извештаја на готовинској основи потребно је извршити следећа књижења, и то за:

1. наплаћене приходе у извештајном периоду, који се односе на наредни извештајни период, а књижени су на одговарајућим субаналитичким контима синтетичког конта 291100 – Разграничени приходи и примања, тако што се преносе на одговарајући субаналитички конто класе 700000 – Текући приходи, а што утиче на резултат пословања, који је исказан у Обрасцу ПР на ознаци за обраду података (у даљем тексту: ОП) број 2357 или ОП број 2358;
2. неискоришћена средства донација, хуманитарне помоћи и финансијске помоћи Европске уније у девизама која чине салдо девизних рачуна примаоца донације на дан 31. децембра, односно извештајни датум књиже се на одговарајућим субаналитичким контима у оквиру синтетичког конта 121400 – Девизни рачун, уз одобрење одговарајућег субаналитичког конта у оквиру синтетичког конта 291100 – Разграничени приходи и примања и не утичу на резултат пословања извештајног периода, већ се исказују у финансијским извештајима у Обрасцу БС и Обрасцу НТ.
- У Обрасцу БС исказују се на ОП 1054, као и на ОП 1214. У Обрасцу НТ неискоришћена средства донација, помоћи, хуманитарне помоћи и финансијске помоћи ЕУ у девизама која су прилив извештајног периода додају се на одговарајуће износе прилива исказане на одговарајућим синтетичким контима категорије 730000 – Приливи од донација, помоћи и трансфера.
3. плаћене авансе за набавку материјала и куповину услуга, који су књижени на одговарајућем субаналитичком конту синтетичког конта 123200 – Дати аванси, депозити и кауције, тако што се прокњиже и на одговарајући субаналитички конто класе 400000 – Текући расходи, уз одобрење конта 291211 – Плаћени аванси за набавку материјала, односно конта 291213 – Плаћени аванси за куповину услуга;
4. исплаћене аконтације за пословна путовања исказане као потраживања на субаналитичком конту 122141 – Аконтације за службено путовање у земљи, односно конту 122142 – Аконтације за службено путовање у иностранство, тако што се прокњиже и на одговарајућа

субаналитичка конта класе 400000 – Текући расходи, уз одобрење конта 291221 – Аконтације за пословна путовања;

5. унапред плаћени расходи за наредни извештајни период, из средстава прихода извештајног периода, који су књижени на субаналитичким контима категорије 130000 – Активна временска разграничења, тако што се прокњиже и на одговарајућа субаналитичка конта класе 400000 – Текући расходи, уз одобрење одговарајућих субаналитичких конта категорије 130000 – Активна временска разграничења;
6. обавеза настала у извештајном периоду, а која ће захтевати исплату у наредном извештајном периоду, књижи се одобрењем субаналитичких конта класе 200000 – Обавезе и задужењем субаналитичких конта категорије 130000 – Активна временска разграничења. Наведени расход/издатак утицаће на резултат у извештајном периоду у којој ће плаћање бити извршено и тада ће теретити апропријације класе 400000 – Текући расходи или класе 500000 – Издаци за нефинансијску имовину;
7. износ извршене исплате који је књижен на конту 015200 – Аванси за нефинансијску имовину, када се имовина набавља из прихода извештајног периода (текућих прихода), тако што се задужује одговарајући субаналитички конто у оквиру класе 500000 – Издаци за нефинансијску имовину, уз одобрење субаналитичког конта 311151 – Нефинансијска имовина у припреми.

Састављање образаца

Образац НТ – Извештај о новчаним токовима представља преглед прилива и одлива готовине и готовинских еквивалената, као и стање готовине на почетку и крају извештајног периода. Приливи и одливи готовине класификују се на приливе и одливе готовине из пословних, инвестиционих и финансијских активности.

Приливи из пословне активности обухватају наплаћене текуће приходе у извештајном периоду док одливи из пословне активности обухватају плаћене текуће расходе у извештајном периоду.

Приливи готовине из активности инвестирања представљају приливе остварене продајом нефинансијске и финансијске имовине док одливи готовине из активности инвестирања представљају извршене издатке за набавку нефинансијске и финансијске имовине.

Приливи готовине из активности финансирања су приливи од домаћег и иностраног задуживања док су одливи из активности финансирања извршени издаци по основу плаћања главнице кредита, гаранција и финансијског лизинга.

У Образац НТ – Извештај о новчаним токовима уносе се подаци у колоне 5 и 6, према броју конта из колоне 2, односно према опису из колоне 3. Разграничени приходи и примања исказани на синтетичком конту 291100 – Разграничени приходи и примања који се односе на наплаћене приходе и примања који припадају наредном извештајном периоду, увећавају приливе готовине. Плаћени расходи и издаци исказани на синтетичком конту 131100 – Разграничени расходи до једне године који се односе на плаћене расходе који припадају наредном извештајном периоду, увећавају одливе готовине.

Приливи и одливи који утичу на салдо готовине и готовинских еквивалената, а нису евидентирани на економским класификацијама прихода и примања, односно расхода и издатака приказују се на одговарајућим позицијама у Обрасцу НТ – Извештај о новчаним токовима. Подаци се уносе са одговарајућих конта означених у колони 2, тако што се у колону 5 уносе подаци са одговарајућих конта из претходног извештајног периода, а у колону 6 подаци са конта из књиговодствене евиденције о оствареним приходима и примањима и извршеним расходима и издацима на крају периода за који се извештај саставља.

Образац ИБ – Извештај о извршењу буџета представља упоредни преглед планираних и остварених прихода и примања, расхода и издатака, у извештајном периоду исказаних по изворима финансирања.

У Образац ИБ – Извештај о извршењу буџета уносе се подаци у колоне 4 – 11, према броју конта из колоне 2, односно према опису из колоне 3.

У колону 4 уносе се планирани приходи и примања, као и расходи и издаци у висини текуће апропријације.

У колону 5 уноси се износ укупно остварених прихода – примања, односно извршених расхода – издатака и представља збир износа из колона 6, 7, 8, 9, 10 и 11.

У колону 6 ентитети који су корисници средстава буџета Републике Србије, као и ООСО уносе износ укупно остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 01 и извора 02, а ентитети који су корисници средстава буџета који не припадају буџету Републике Србије, уносе износ укупно остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 07 за средства примљена из буџета Републике Србије, као и износ извршених расхода и издатака извора 17 која потичу из буџета Републике Србије.

У колону 7 ентитети који су корисници средстава буџета аутономних покрајина уносе износ укупно остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 01 и извора 02, а ентитети који су корисници средстава буџета који не припадају буџету аутономних покрајина, уносе износ укупно остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 07 за средства примљена из буџета аутономних покрајина, као и износ извршених расхода и издатака извора 17 која потичу из буџета аутономних покрајина.

У колону 8 ентитети који су корисници средстава буџета општине/града уносе износ укупно остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 01 и извора 02, а ентитети који су корисници средстава буџета који не припадају буџету општине/града, уносе износ укупно остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 07 за средства примљена из буџета општине/града, као и износ извршених расхода и издатака извора 17 која потичу из буџета општине/града.

У колону 9 уноси се износ остварених прихода и примања, односно извршених расхода и издатака извора 03.

У колону 10 уноси се износ остварених прихода и примања извора 05, 06, 08 и 56, односно извршених расхода и издатака извора 05, 06, 08, 15 и 56.

У колону 11 уноси се износ остварених прихода и примања извора 04, 09, 10, 11, 12 и 16, односно извршених расхода и издатака извора 04, 09, 10, 11, 12, 13, 14, 16 и 18.

Ентитети који трансакције по основу програмских и пројектних зајмова обављају преко пословних банака, примања, расходе и издатке по овом основу евидентирају у Обрасцу ИБ у колони 11.

У делу I – Укупни приходи и примања, у колонама 6, 7, 8, 9, 10 и 11 садржани су подаци о оствареним приходима и примањима по изворима финансирања.

У делу II – Укупни расходи и издаци, у колонама 6, 7, 8, 9, 10 и 11 садржани су подаци о коришћењу средстава по изворима финансирања.

У делу III – Утврђивање резултата, утврђује се укупан резултат пословања и резултат по изворима финансирања, као разлика између укупних прихода и примања и укупних расхода и издатака.

Резултат пословања исказује се на ознаци ОП број 5438 као вишак прихода и примања – буџетски суфицит и на ознаци ОП број 5439 као мањак прихода и примања – буџетски дефицит. Вишак прихода и примања, односно мањак прихода и примања утврђује се као разлика између остварених прихода и примања од продаје нефинансијске имовине извештајног периода који су исказани на ознаци ОП број 5436 и расхода и издатака за нефинансијску имовину извештајног периода који су исказани на ознаци ОП број 5437.

Вишак примања исказује се на ознаци ОП број 5442, односно мањак примања на ознаци ОП број 5443 и утврђује се као разлика између примања од задуживања и продаје финансијске имовине који су исказани на ознаци ОП број 5440 и издатака за отплату главнице и набавку финансијске имовине који су исказани на ознаци ОП број 5441.

Вишак новчаних прилива исказује се на ознаци ОП број 5444, односно мањак новчаних прилива на ознаци ОП број 5445 и утврђује се као разлика између укупно остварених прихода и примања који су исказани на ознаци ОП број 5171 и укупних расхода и издатака који су исказани на ознаци ОП број 5435.

Матични и контролисани ентитети који су корисници средстава буџета Републике Србије који имају програмски део буџета, попуњавају и достављају Извештај о извршењу буџета – Образац ИБ за сваки пројекат појединачно.

Образац БС – Биланс стања представља преглед имовине, обавеза и капитала на одређени дан.

У Образац БС – Биланс стања уносе се подаци у колоне 4 – 7, према броју konta из колоне 2, односно према опису из колоне 3.

У колону 4 уносе се подаци са одговарајућих konta активе и пасиве из претходног извештајног периода (почетно стање).

Подаци за текућу годину, односно за извештајни период за који се саставља образац, уносе се у колоне 5 и 6 активе и колону 5 пасиве, преузимањем стања са konta на крају периода за који се финансијски извештај саставља.

Подаци у колони 7 утврђују се одузимањем износа у колони 6 од износа у колони 5.

Под знаком ОП број 1229 уноси се износ вишка прихода и примања – суфицит који је исказан у Обрасцу 2 – Биланс прихода и расхода на ознаци ОП број 2357.

Под знаком ОП број 1230 уноси се износ мањка прихода и примања – дефицит који је исказан у Обрасцу 2 – Биланс прихода и расхода на ознаци ОП број 2358.

Образац ПР – Биланс прихода и расхода представља преглед прихода и примања од продаје нефинансијске имовине и расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине насталих у току извештајног периода.

У Образац ПР – Биланс прихода и расхода уносе се подаци у колоне 4 и 5, према броју konta из колоне 2, односно према опису из колоне 3.

Подаци се уносе са одговарајућих konta означених у колони 2, тако што се у колону 4 уносе подаци са одговарајућих konta из претходног извештајног периода, а у колону 5 подаци са konta из књиговодствене евиденције на крају извештајног периода за који се финансијски извештај саставља.

Резултат пословања исказује се на ознаци ОП број 2346 као вишак прихода и примања – буџетски суфицит и на ознаци ОП број 2347 као мањак прихода и примања – буџетски дефицит. Вишак прихода и примања, односно мањак прихода и примања утврђује се као разлика између остварених

прихода и примања од продаје нефинансијске имовине извештајног периода који су исказани на ознаци ОП број 2001 и расхода и издатака за нефинансијску имовину извештајног периода који су исказани на ознаци ОП број 2131.

На ознаци ОП број 2357 исказује се вишак прихода и примања – суфицит, тако што се вишак прихода и примања (ОП број 2346), или мањак прихода и примања (ОП број 2347) коригује за износе на ознакама ОП број 2348 и ОП број 2354.

На ознаци ОП број 2358 исказује се мањак прихода и примања – дефицит, тако што се мањак прихода и примања (ОП број 2347) или вишак прихода и примања (ОП број 2346), коригује за износе на ознаци ОП број 2348 и ОП број 2354.

На ознаци ОП број 2359 (ОП 2359 = ОП 2357) исказује се вишак прихода и примања – суфицит за пренос у наредни извештајни период, и то као део вишка прихода и примања наменски опредељен за наредни извештајни период (ОП број 2360) или/и нераспоређени део вишка прихода и примања за пренос у наредни извештајни период (ОП број 2361).

На ознаци ОП број 2360 уноси се део вишка прихода и примања исказаног на конту 321121 – Вишак прихода и примања – суфицит, који је наменски опредељен за наредни извештајни период. Наведена средства су наплаћена у извештајном периоду, а наменски су опредељена за покриће расхода и издатака у наредном извештајном периоду (наплаћене школарине за целу школску годину, наменске донације, као и наменска средства за створене обавезе по основу набавке нефинансијске имовине у наредној години и сл.).

На ознаци ОП број 2361 уноси се нераспоређени део вишка прихода и примања који се преноси у наредни извештајни период, а који је исказан на конту 321121 – Вишак прихода и примања – суфицит.

Подношење финансијских извештаја

Матични и контролисани ентитети који су корисници буџетских средстава и ООСО попуњене обрасце подносе у електронској форми кроз информациони систем за подношење финансијских извештаја.

Пристап информационом систему за подношење финансијских извештаја ентитети остварују уношењем идентификационих података у веб апликацију Управе за трезор, у складу са интерним техничким упутством.

Потписивање финансијских извештаја се врши електронским потписом који је издат од овлашћеног сертификационог тела и којим се потврђује интегритет података и идентитет ентитета.

Контролисани ентитети, који су корисници средстава РФЗО попуњене обрасце достављају РФЗО у писаној и електронској форми.

РФЗО, по извршеној контроли, по један примерак у писаној форми:

- 1) враћа подносиоцу;
- 2) задржава ради обраде.

Обрасце из става 4. овог члана у електронској форми, након обраде, РФЗО доставља Управи за трезор – појединачно за сваки контролисани ентитет и збирно за све контролисане ентитете кориснике средстава РФЗО.

РФЗО, након извршене консолидације финансијских извештаја контролисаних ентитета, доставља консолидовани извештај у електронској форми кроз информациони систем за подношење финансијских извештаја.

Локални орган управе надлежан за послове финансија финансијске извештаје, као и консолидоване годишње финансијске извештаје општина, односно градова доставља у електронској форми кроз информациони систем за подношење финансијских извештаја.

2. ХАРМОНИЗАЦИЈА РАЧУНОВОДСТВА

Хармонизацију финансијског извештавања у Републици Србији мора да се развија искључиво у контексту упоредивости финансијских извештаја пословних ентитета из Србије са финансијским извештајима других земаља које користе МСФИ. Дакле, хармонизација се посматра са аспекта степена усклађености домаће регулативе са регулативом Европске уније на подручју рачуноводства и финансијског извештавања. Овог због тога, јер је то један од основних услова укључивања у европске интеграцијске процесе који очекују нашу земљу у будућем периоду. Управо у овоме се огледа актуелност и неопходност даљег развоја и унапређења финансијског извештавања које се користи у сврху глобалног сагледавања финансијских показатеља, битних за доношење пословних одлука.

Разлози за хармонизацијом финансијског извештавања

Потреба за хармонизацијом финансијског извештавања првобитно се јавила на нивоу једне земље, односно на нивоу њеног националног тржишта. Већ поменуто дефинисање рачуноводства као информационо-пословног „језика“ који служи за комуникацију између учесника на тржишту значи да је првобитно извршено увођење јединствених рачуноводствених правила на нивоу једне земље.

То је условило доношење националних рачуноводствених стандарда. Међутим, процес хармонизације финансијског извештавања врло брзо превазилази националне границе упоредо са појавом интернационализације пословања и глобализације пословних активности субјеката.

Сарадња међу учесницима се премешта са националних на глобално тржиште, што доводи до потребе за хармонизацијом различитих националних пракси финансијског извештавања како би се комуникација између учесника на глобалном тржишту одвијала несметано.

Хармонизација као правац није предмет избора, већ представља незаобилазан процес свих учесника на отвореном тржишту капитала, роба и услуга. Разлог оваквој тврдњи јесте чињеница да се данас крајњи продукти рачуноводства настали у једној земљи користе у више других земаља.

Процес хармонизације су иницирале најразвијеније земље и велике светске институције, јер оне имају и највише користи од хармонизације финансијског извештавања, као што су повећање њихове ефикасности на глобалном тржишту и прерастање рачуноводствене регулативе изнад националних граница. Иницијатива за хармонизацијом финансијског извештавања потекла је од мултинационалних компанија, које су своје интересе остварили преко међународних институција, као што су Светска банка (WB), Уједињене Нације (УН), Европска банка за обнову и развој (EBRD), Организација за економску сарадњу и развој (OECD), Светска трговинска организација (WTO) и многе друге. Подршку су добили од регулаторних тела, професионалних организација, ревизорских фирми, инвеститора и других. Најадекватније решење било је доношења сета међународних стандарда у области рачуноводства и ревизије.

Најважније средство информисања потенцијалних и садашњих инвеститора јесу финансијски извештаји пословног ентитета. У циљу отклањања нејасноћа, погрешних тумачења и избегавања неупоредивости финансијских извештаја, како временске, тако и просторне, јавила се потреба за уједначавањем правила за састављање финансијских извештаја. Ова правила се односе како на признавање и вредновање елемената финансијских извештаја, тако и садржине и форме образаца финансијских извештаја.

Интерес за уједначавањем правила је обострани. Са једне стране, пословни субјекти и желе да привуку нове и задрже старе инвеститоре, а први услов за то јесу транспарентни, упоредиви финансијски извештаји који су састављени у складу са правилима законске и професионалне регулативе. Са друге стране, инвеститори желе приступ поузданим, веродостојним и једнообразним информацијама о „здравственом стању“ пословног субјекта, које би чиниле базу пословног одлучивања инвеститора заједно са осталим информацијама других пословних субјеката која су предмет његовог интересовања.

Ово су само неки од разлога нужности процеса хармонизације финансијског извештавања у правцу стварања међународно упоредивих финансијских извештаја и превазилажења бројних баријера које стварају национално оријентисани системи финансијског извештавања.

Циљ хармонизације финансијског извештавања јесте да се инвеститорима и осталим обезбеде финансијски извештаји који се по садржини и форми не разликују између земаља иако су састављени на бази домицилних законских прописа. Односно, циљ хармонизације финансијског извештавања јесте формирање јединственог тржишта капитала, радне снаге, робе и услуга на глобалном нивоу. Такође, циљ хармонизације је достизање стања у ком је постигнута компатибилност рачуноводствених пракси у свету. Наведени циљеви постижу се уз помоћ инструмената хармонизације финансијског извештавања.

Инструменти хармонизације финансијског извештавања

Потреба за транспарентношћу и једнообразношћу финансијског извештавања условила је процес нормативног регулисања ове области и то на свим нивоима регулаторног оквира:

- **професионалном** (међународном или наднационалном), законском (националном) и интерном нивоу (нивоу пословног субјекта). Регулаторни оквир финансијског извештавања, односно рачуноводствена регулатива, представља инструмент хармонизације чији је циљ да финансијско извештавање пласира корисницима квалитетне и међусобно упоредиве рачуноводствене информације које ће бити независне од националних граница, врсте делатности и степена развијености привреде.

Професионална рачуноводствена регулатива представља наднационалну регулативу коју доносе највеће међународне професионалне организације. При објашњењу професионалне рачуноводствене регулативе, ограничићемо се на подручје Европске уније, јер је то географско и економски подручје које ће ускоро обухватати и територију Републике Србије.

Рачуноводствену регулативу у Европској унији чине: Концептуални оквир за финансијско извештавање, МСФИ и МСФЈС, и тумачења ових стандарда издатих од стране ИФРИЦ-а (односно СИЦ-а до 2002. године), као и сва остала упутства и смернице, МРС за јавни сектор, Међународни стандарди ревизије, Међународни стандарди ангажовања на прегледу,

Међународни стандарди ангажовања на основу којих се пружа уверавање, Међународни стандарди контроле квалитета, Међународни стандарди едукације, ИФАЦ-ов Етички кодекс и индиректно Директиве ЕУ. Посебно се наглашава допринос Европске уније хармонизацији финансијског извештавања кроз усвајање Директива ЕУ, међу којима из ове области посебно истиче Директива 2013/34/ЕУ из 2013. године.

Законска рачуноводствена регулатива се успоставља од стране надлежних државних органа и подразумева законе и подзаконске прописе који се односе на извршавање закона. Када је у питању степен прожимања законске регулативе у рачуноводствену област, уочава се да је код развијених земаља тек незнатно присутно регулисање рачуноводства законским прописима и да у овој области преовладавају начела, принципи

и стандарди професионалне регулативе. Професионална регулатива мора да буде у складу са постојећим законима јер држава има снажан утицај на све друштвене, социјалне и привредне сегменте, те је рачуноводствена област скоро под потпуном ингеренцијом државе и њених прописа.

У таквим условима, рачуноводствена професија има незнатан утицај на регулисање ове области. Сходно томе, професионална регулатива има мањи значај од законске регулативе.

Одлука државе да имплементира међународну рачуноводствену регулативу у институционални регулаторни оквир (законску рачуноводствену регулативу), у одређеној мери умањује њену сувереност у односу на нормативну основу која се користи при признавању и одмеравању позиција финансијског извештаја. Међутим, имплементација међународне рачуноводствене регулативе не умањује одговорност државе за развој рачуноводствене професије која је основ квалитета финансијског извештавања.

Интерна рачуноводствена регулатива подразумева општа акта која доноси правно лице, а која садрже посебна упутства и смернице за организацију рачуноводства и вођење пословних књига, интерне контролне поступке, рачуноводствене политике, као и друга питања вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја за која је Законом о рачуноводству прописано да се уређују општим актом правног лица. Дефинисане су и интерне регулативе и рачуноводствене политике којима су прописани принципи и правила за почетно признавање, накнадно одмеравање и процењивање имовине, обавеза, капитала, расхода и прихода.

„Рачуноводствене политике се примењују доследно у више обрачунских периода, а промена рачуноводствене политике може да настане у случајевима ако то захтева тело које успоставља рачуноводствене стандарде и ако би промена довела до примереније презентације догађаја или трансакција у финансијским извештајима.

Интерну регулативу доноси орган управљања пословног субјекта на предлог руководиоца рачуноводства, а примењују је лица задужена за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја. Интерна регулатива у свим својим сегментима мора бити у складу са професионалном и законском регулативом. Најчешћа појединачна акта која чине део интерне рачуноводствене регулативе привредних субјеката у Републици Србији су: правилник о рачуноводству, правилник о попису имовине и обавеза, рачуноводствене политике, аналитички контни план, и сви остали акти који се тичу организације рачуноводствене функције, интерних контролних поступака и интерне ревизије.

Интерну регулативу треба разумети и поставити је тако да, са једне стране, обезбеди адекватну и конкретну примену професионалне и законске регулативе, а да, са друге стране, омогући успешно организовање и функционисање рачуноводства пословног субјекта у складу са реализацијом његових економских циљева и информационих потреба.

Хармонизација у области рачуноводственог софтвера

Након што су припадници професије и међународна регулаторна тела препознали потребу за усаглашавањем око скоро тридесет различитих националних сетова рачуноводствених стандарда који су егзистирали у свету пре отпочињања хармонизације, природан след догађаја био је да се изврши хармонизација и на пољу размене (пословних) информација

путем интернета. Дакле, хармонизација финансијског извештавања захватила је и процес размене онлајн информација у реалном времену, за који се сматра да ће у скорој будућности у потпуности заменити застареле информације базиране на историјским величинама које пословни субјекти пласирају инвеститорима и другим корисницима у форми финансијских извештаја.

Одсуство сагласности о јединственом формату за размену пословних информација онемогућава њихову ефикасну размену, отежава упоредивост компанија, те повећава вероватноћу настајања грешака и у великој мери усложњава и поскупљује процес финансијског извештавања.

Међународна конвергенција, суштина и циљеви и задаци финансијског извештавања

- **Конвергенција у области рачуноводствених стандарда означава** процес који је званично започет пре дванаест година са циљем развоја високо-квалитетних и компатибилних рачуноводствених стандарда који ће моћи да се користе у међународном финансијском извештавању. Додатни подстрекач процеса конвергенције, нарочито у последње три године, јесте глобална финансијска криза.

Финансијски извештаји пословних ентитета на нивоу једне земље представљају „слику“ финансијских токова, стабилности привредних услова и привлачности за инвестиције земље у којој ти ентитети привређују. Стога, финансијско извештавање значи много више од простог састављања финансијских извештаја, уноса података у прописане шеме и извештавања о резултатима пословања из протеклог периода. Његова употребна вредност директно се огледа у смањењу неизвесности и ризика при доношењу пословних одлука. Обезбеђујући изузетно вредне финансијско-рачуноводствене информације чини се потпуно јасним допринос који пружа, не само рационалном одлучивању његових корисника, него и јачању финансијског система, повећању употребне вредности финансијских извештаја и уопште грађењу поверења и сигурности у пословном комуницирању.

Финансијско извештавање у савременим условима привређивања представља „језик“ којим пословни субјекти међусобно комуницирају, базу за доношење пословних одлука широког круга корисника и извор за пројекцију будућих активности.

Циљеви и задаци финансијског извештавања

Финансијски извештаји настају сажимањем пословних догађаја рачуноводственим методама у складу са одредбама професионалне, законске и интерне регулативе, као и поштовањем начела билансирања. На тај начин представљају обухватање свих активности пословног ентитета на адекватан начин. У већини развијених земаља, за приказ пословно-финансијских трансакција субјеката, користе се биланс стања, биланс успеха и извештаји о токовима средстава и капитала, напомене уз финансијске извештаје.

Према томе, у нашој пракси се састављају:

- Биланс стања, који представља преглед имовине, обавеза и капитала правног лица на одређени дан;
- Биланс успеха, који представља преглед прихода, расхода и резултата пословања насталих у одређеном периоду;
- Извештај о променама на капиталу, који пружа информације о променама на капиталу правних лица током извештајног периода;
- Извештај о токовима готовине, који пружа информације о приливима и одливима готовине и готовинских еквивалената током извештајног периода;
- Напомене уз финансијске извештаје, које садрже описе или рашчлањавања ставки обелодањених у извештајима.

Финансијски извештаји дају комплетну слику о стању пословног субјекта и резултатима пословања у скраћеној форми. Имовина, обавезе и капитал се директно односе на финансијски положај, док су приходи и расходи директно везани за финансирање.

Анализа и интерпретација финансијских извештаја помаже у процени ликвидности, солвентности, финансијске одрживости и профитабилности пословног субјекта. Све пословне активности које су се догодиле у, рачуноводство бележи и на крају пословне године сажима у финансијске извештаје.

Финансијско извештавање никада није имало своје сопствене циљеве, већ је оно услов да тржишна економија добро функционише. Утицај финансијског извештавања на унапређење националне економије је вишеструки и огледа се у следећим доприносима:

- јачање финансијског система једне земље, умањење ризика од финансијских криза и њиховог негативног утицаја на пословање националне економије,
- повећање штедње становништва и привреде,
- повећање директних и индиректних страних инвестиција,
- олакшање приступа банкарским кредитима,
- доношење добрих инвестиционих одлука од стране инвеститора, што има за последицу бољу алокацију средстава,
- боља процена перформанси менаџмента од стране акционара,
- унапређење интеграција на националном, регионалном и глобалном нивоу.

Суштина финансијског извештавања

Финансијско извештавање није само по себи сврха. Из ове констатације проистиче основни циљ финансијског извештавања, а то је објављивање финансијских извештаја за кориснике ван пословног субјекта, првенствено за инвеститоре. На овом циљу су базирани како МСФИ, тако и Концептуални оквир за финансијско извештавање у ком су наведена нека од правила:

- главни корисници финансијских извештаја су инвеститори (постојећи и потенцијални),
- главни циљ инвеститора је да доноси економске одлуке,
- **то значи да треба предвидети будуће новчане токове потенцијалног субјекта финансирања,**
- **и због тога као што је већ речено финансијско рачуноводство треба да пружи разумљиве, релевантне, поуздане и упоредиве информације за ову сврху.**

Финансијски извештаји, као што је већ речено, имају за циљ да пруже финансијске информације о посматраном субјекту које су корисне постојећим и потенцијалним инвеститорима, зајмодавцима и другим повериоцима приликом доношења одлука о обезбеђивању ресурса.

3. Правилник о програму стручног оспособљавања за вођење пословних књига, састављање и презентацију финансијских извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардом за јавни сектор на готовинској основи „Службени гласник РС“, број 78 од 12. септембра 2025.

Овим правилником прописују се услови за оспособљавање стручних лица у смислу уредбе којом се уређује буџетско рачуноводство, за вођење пословних књига, припрему, подношење и објављивање финансијских извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардом за јавни сектор на готовинској основи, корисника буџетских средстава и организација обавезног социјалног осигурања, као и корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање, а све у складу са Програмом стручног оспособљавања за вођење пословних књига, састављање и презентацију финансијских извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима

за јавни сектор на готовинској основи (у даљем тексту: Програм), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Корисници Програма су запослени код корисника буџетских средстава и организација обавезног социјалног осигурања, као и корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање који имају:

1. средњу, вишу и високу стручну спрему и
2. одговарајуће радно искуство од најмање три године на пословима рачуноводства.

Лице из става 2. овог правилника обавештава корисника јавних средстава код којег је запослено о обукама које је потребно да похађа у циљу оспособљавања.

Корисник јавних средстава организатора обуке обавештава о запосленима који ће похађати обуку.

3.1. Програм стручног оспособљавања за вођење пословних књига, састављање и презентацију финансијских извештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор на готовинској основи

Циљ овог програма је стручно оспособљавање запослених код корисника буџетских средстава и организација обавезног социјалног осигурања, као и корисника средстава Републичког фонда за здравствено осигурање, за вођење пословних књига, припрему, подношење и објављивање финансијских извештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор на готовинској основи.

Програм се реализује похађањем обука, стручних курсева, семинара и предавања.

Обуке се спроводе континуирано током целе године по областима утврђеним правилником којим је прописан овај програм.

Обуке обухватају следеће области:

1. Међународни рачуноводствени стандарди за јавни сектор;
2. Јавне финансије;
3. Буџетско рачуноводство.

Обуке организују државни органи и организације који су за то стручно, кадровски и технички оспособљени.

Предавачи на Обукама могу бити држављани Републике Србије и страни држављани.

Обуке се могу похађати и путем онлајн вебинара.

Обуке се могу похађати радним данима, у току и ван радног времена, као и викендом.

4. МИНИМАЛНА ЦЕНА РАДА У 2026 ГОДИНИ

У складу са чланом 111. ст. 1. и 2. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 - аутентично тумачење - даље: Закон), запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а минимална зарада се одређује на основу:

- минималне цене рада утврђене у складу са овим законом која важи за месец у којем се врши исплата,
- временаведеног на раду и

- пореза и доприноса који се плаћају из зараде.

Као што се може закључити (брuto) износ минималне зараде зависи од неколико елемената, а то су: минимална цена рада, време које је запослени провео на раду као и износ пореза и доприноса који се плаћају из зараде.

За све исплате зараде које се врше почев од 1.1.2026. године примењује се минимална цена рада у висини од 371,00 динара нето по радном часу, и то без обзира на месец за који се врши исплата.

Запослени који прима минималну зараду, има право на увећану зараду из члана 108. Закона, на накнаду трошкова и друга примања која се сматрају зарадом у складу са законом.

Минимална зарада представља минимално (гарантовано) право које запослени остварује за стандардни учинак и време проведено на раду, а циљ овог права је пре свега да обезбеди егзистенцијалне и социјалне потребе запосленог и чланова његове породице. У том смислу, приликом утврђивања минималне цене рада, у складу са чланом 112. став 3. Закона, полази се нарочито од: егзистенцијалних и социјалних потреба запосленог и његове породице изражених кроз вредност минималне потрошачке корпе, кретања стопе запослености на тржишту рада, стопе раста бруто домаћег производа, кретања потрошачких цена, кретања продуктивности и кретања просечне зараде у Републици.

ОБАВЕЗЕ

Влада усваја Предлог закона о буџету РС и Нацрте одлука о давању сагласности на финансијске планове ООСО и доставља га Народној скупштини у складу са чланом 31. Закона о буџетском систему.

Рок 1.11.2025.

Влада усваја Предлог закона о буџету РС и Нацрте одлука о давању сагласности на финансијске планове ООСО и доставља га Народној скупштини на основу члана 31. Закона о буџетском

Рок 1.11.2025.

Надлежни извршни орган локалне власти доставља Предлог одлуке о буџету скупштини локалне власти у складу са чланом 31. Закона о буџетском систему.

Рок 1.11.2025.

Подношење молбе за прибављање сагласности за ново запошљавање код корисника јавних средстава на Обрасцу ПРМ за одлучивање на седници Комисије у месецу новембру 2020. Године у складу са чланом 6. Уредбе о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава Рок 5.11.2025.

Локални орган управе надлежан за финансије подноси извештај Управи за трезор о инвестирању новчаних средстава са консолидованог рачуна трезора локалне власти на домаћем финансијском тржишту новца за месец октобар 2025. године на Обрасцу:

- ИКРТЛВ - Извештај о инвестирању новчаних средстава на консолидованом рачуну трезора локалне власти у складу са чланом 12. Правилника о начину коришћења средстава са подрачуна консолидованог рачуна трезора Републике Србије, односно других рачуна, начину пласирања новчаних средстава, као и о начину извештавања о коришћењу, односно о инвестирању средстава.

Рок 5.11.2025.

Обавеза послодавца да приликом исплате зарада Пореској управи достави извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са законом - члан 12. Правилника о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршавања те обавезе.

Рок 5.11.2025.

Обавеза достављања података о запосленима, изабраним, постављеним и ангажованим лицима у јавном сектору на обрасцима 1, 2, 3 и 4 (Регистар запослених) на основу члана 27. Закона о централном регистру обавезног социјалног осигурања.

Рок 10.11.2025.

Подношење извештавања о извршеним расходима директних и индиректних корисника средстава буџета Републике за плате у октобру 2025. године. Извештај чини Прилог 1 који се са печатом и потписом одговорног лица доставља Министарству финансија, електронским путем на основу члана 13. Правилника о начину и садржају извештавања о извршеним расходима за плате код директних и индиректних корисника буџета Републике Србије у години.

Рок 15.11.2025.

Јединице локалне власти подносе Министарству финансија извештај о планираним и извршеним расходима за плате за месец октобар 2025. године на Обрасцу ПЛ-1 - Плате запослених код корисника буџета јединице локалне власти и Обрасцу ПЛ-2 - Број запослених код корисника буџета јединице локалне власти у складу са чланом 7. Правилника о начину и садржају извештавања о планираним и извршеним расходима за плате у буџетима јединица локалне власти у 2020. години.

Рок 15.11.2025.

Достављање података о планираним приходима и примањима (Образац 1), планираним расходима и издацима (Образац 2 и Образац 2а), који у себи садрже промене настале по основу измена и допуна буџета у току буџетске године (ребаланс), по основу промене апропријација и по основу коришћења текуће буџетске резерве на основу члана 10. и 12. Правилника о садржају и начину финансијског извештавања о планираним и оствареним приходима и примањима и планираним и извршеним расходима и издацима јединица локалне самоуправе.

Рок 15.11.2025.

Достављање података о нивоу задужености општине (града) на Обрасцу 5 у складу са чланом. 11. и 12. Правилника о садржају и начину финансијског извештавања о планираним и оствареним приходима и примањима и планираним и извршеним расходима и издацима јединица локалне самоуправе.

Рок 15.11.2025.